

Toruń, dnia 4 listopada 2024 roku

Prof. Maciej Zastempowski
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym
dr inż. Agnieszki Parkitnej**

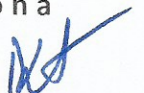
Podstawy formalne recenzji

Podstawy prawne sporządzonej recenzji w postępowaniu habilitacyjnym dr inż. Agnieszki Parkitnej wyznaczają art. 218 – 226 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2023 r. poz. 742).

Podstawę formalną recenzji stanowi pismo prof. dr hab. Rafała Werona Przewodniczącego Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości z dnia 14 października 2024 roku (W8N/736/2024) oraz uchwała Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości Politechniki Wrocławskiej z dnia 30 września 2024 roku (3/1/RDND12/2024/2028)), informujące o powołaniu mojej osoby do pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr inż. Agnieszki Parkitnej.

Podstawą do przygotowania recenzji były następujące prace i dokumenty przygotowane przez dr inż. Agnieszkę Parkitną:

- Wniosek do Rady Doskonałości Naukowej o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości z dnia 15 maja 2024, wraz z załącznikami:
 - Dane kontaktowe.
 - Kopia dokumentów potwierdzających posiadanie stopnia doktora.
 - Autoreferat.
 - Wykaz osiągnięć naukowych.
 - Dane naukometryczne całości dorobku.
 - Dane naukometryczne dorobku po doktoracie.
 - Cytowania prac naukowych według bazy Web of Science potwierdzone przez Sekcję Dorobku Naukowego Politechniki Wrocławskie.
 - Cytowania prac naukowych według bazy Scopus.

- Cytowania prac naukowych według bazy Google Scholar.
- Oświadczenia współautorów określające indywidualny wkład procentowy każdego z nich w powstanie prac wymienionych w autoreferacie i wykazie prac naukowych;
- Monografia naukowa będąca podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego – A. Parkitna, *Determinanty efektywności małego przedsiębiorstwa*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2020;
- Wersja elektroniczna przedkładanej dokumentacji.

Wymogi prawne wobec osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Zgodnie z artykułem 219, ustęp 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Zgodnie zaś z ustępem 2 niniejszego artykułu osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego

zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.

Warunek 1 – Osoba posiada stopnia doktora

Dr inż. Agnieszka Parkitna uzyskała stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych nadany uchwałą Rady Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej z dnia 26 października 2004 roku. Podstawę stopnia naukowego stanowiła rozprawa doktorska pt. *Kształtowanie wynagrodzeń z uwzględnieniem wymagań controllingu w kosztowych ośrodkach odpowiedzialności przedsiębiorstwa przemysłowego*, przygotowana pod kierunkiem promotora dr hab. inż. Zygmunta Krala, prof. PWr. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli prof. dr hab. Maria Wanda Kopertyńska z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz prof. dr hab. Dorota Kuchta z Politechniki Wrocławskiej.

Dr inż. Agnieszka Parkitna spełnia warunek 1.

Warunek 2 – Osoba posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr inż. Agnieszka Parkitna wskazała monografię pt. *Determinanty efektywności małego przedsiębiorstwa*, wydaną nakładem Oficyny Wydawniczej Politechniki Wrocławskiej w roku 2020.

Wydawnictwo to znajduje się w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe sporządzonym przez Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021 roku (poziom I - pozycja 423).

Oceniając czy wskazana monografia stanowi znaczny wkład w rozwój nauki o zarządzaniu i jakości, jako dyscypliny naukowej, przyjąłem następujące kryteria:

- 1) aktualność podjętej tematyki,
- 2) przedstawione ramy teoretyczne – model teoretyczny/badawczy,
- 3) metodykę badawczą - adekwatność conceptualną, rygor metodologiczny oraz zgromadzony materiał empiryczny.

W odniesieniu do tematyki podjętej przez dr inż. Agnieszkę Parkitną dotyczącej determinant efektywności małego przedsiębiorstwa, jej aktualność nie budzi wątpliwości, zwłaszcza w kontekście współczesnych wyzwań gospodarczych i naukowych. Potwierdzenie tej aktualności znajduje się nawet przy pobieżnej analizie

baz bibliometrycznych, takich jak Scopus czy Web of Science (Scopus – 266 artykułów naukowych zawierających w tytule następujący ciąg wyszukiwania: (*determinant* OR factor* OR driver**) AND (*efficiency OR effectiveness* OR performance**) AND ("*small business*" OR "*small enterprise**" OR "*small compan**" OR "*SME**" OR "*micro business*" OR "*micro enterprise**"), z czego 26 opublikowano w bieżącym roku; Web of Science – 191, w tym w 2024 roku – 17), co dowodzi, że wciąż w tym obszarze zagadnień pozostają ważne, niezgłębione jeszcze aspekty wymagające dalszych badań.

Na taki właśnie aspekt – czyli istotną lukę poznawczą i badawczą – zwraca uwagę dr inż. Agnieszka Parkitna, formułując jako cel swojej monografii odpowiedź na pytanie, czym jest efektywność i w jaki sposób poszczególne składowe efektywności determinują jej poziom w mikro i małych przedsiębiorstwach. W pełni podzielam jej pogląd, że obszar badania efektywności i czynników ją kształtujących w tych organizacjach jest wciąż mało zbadany.

Wśród innych przesłanek przemawiających za aktualnością, podjętej przez dr inż. Agnieszkę Parkitną, tematyki chciałbym zwrócić uwagę na jeszcze kilka kwestii.

Po pierwsze, mikro i małe przedsiębiorstwa są kluczowe dla gospodarki (99.2% wszystkich przedsiębiorstw aktywnych w Polsce, 39.4% udziału w tworzeniu PKB), ale funkcjonują w warunkach ograniczonych zasobów, co czyni je szczególnie podatnymi na wahania rynkowe i zmieniające się warunki otoczenia. Wskazanie specyficznych determinant efektywności, charakterystycznych dla tych organizacji, wciąż jest niedostatecznie rozpoznane, mimo licznych prób ujęcia efektywności w szerszych kontekstach teoretycznych.

Po drugie, analiza literatury wykazuje niedopasowanie istniejących teorii efektywności organizacyjnej do specyfiki mikro i małych przedsiębiorstw. Wiele z dotychczasowych badań skupia się na dużych organizacjach lub operacjonalizuje efektywność w sposób niedostosowany do mikro i małych przedsiębiorstw, co utrudnia implementację tych teorii w praktyce. Tym samym istnieje wyraźna potrzeba stworzenia przystępnych i użytecznych narzędzi, które odpowiadałyby na realne potrzeby i ograniczenia mikro i małych przedsiębiorstw.

Po trzecie, w świecie BANI, charakteryzującym się kruchością, lękiem, nieliniowością i niezrozumiałością, rynek stał się jeszcze bardziej wymagający, szczególnie dla małych firm o ograniczonych zasobach. Adaptacja do tych warunków wymaga głębszego zrozumienia efektywności, szczególnie w obszarach zarządzania ryzykiem i elastyczności operacyjnej. W tym kontekście, zdolność do reagowania na nieprzewidywalne i złożone wyzwania staje się kluczowa, a wciąż brakuje

adekwatnych badań skupiających się na specyficznych potrzebach mikro i małych przedsiębiorstwa.

Biorąc pod uwagę, że identyfikacja i analiza determinant efektywności stanowią kluczowy element w budowaniu konkurencyjności mikro i małych przedsiębiorstw, badanie czynników wpływających na efektywność tych organizacji jest zagadnieniem niezwykle interesującym, aktualnym i wartościowym badawczo. Uważam, że we współczesnym świecie BANI, opracowanie modelu efektywności, dostosowanego do specyfiki małych przedsiębiorstw, jest istotnym krokiem w kierunku wspierania ich rozwoju i długotrwałej stabilności. Wskazanie takich determinant może znacząco poprawić wyniki operacyjne małych firm oraz zwiększyć ich odporność na turbulencje rynkowe, umożliwiając im rozwijanie tzw. "antykruchości," o której pisze N.N. Taleb.

Ocena monografii dr inż. Agnieszki Parkitnej w zakresie jej fundamentów teoretycznych, jakimi są ramy teoretyczne, wskazuje, że autorka solidnie osadza swoje badania na jasno określonym tle teoretycznym. Praca skutecznie identyfikuje istotną lukę w wiedzy dotyczącą determinant efektywności małych przedsiębiorstw i odpowiednio na nią odpowiada, co jest szczególnie istotne w kontekście rosnącego znaczenia sektora MŚP dla gospodarki.

Pierwszy rozdział książki poświęcony jest dogłębnej charakterystyce sektora mikro i małych przedsiębiorstw, uwzględniając jego znaczenie dla gospodarki oraz przedstawiając wyzwania i możliwości wynikające z ograniczonych zasobów, jakimi dysponują małe przedsiębiorstwa. Dr inż. Agnieszka Parkitna zarysowuje tu specyfikę zarządzania w tego typu organizacjach, uwzględniając zarówno aspekty ich struktury, jak i dynamikę rynkową, która wymusza na nich elastyczność i innowacyjność. Podejście to wprowadza czytelnika w kluczowy kontekst pracy, w którym małe przedsiębiorstwa stają się punktem wyjścia dla rozważań nad efektywnością w kontekście ograniczonych zasobów i specyficznych warunków funkcjonowania.

Drugi rozdział stanowi solidny fundament teoretyczny, na którym autorka opiera rozwój koncepcji efektywności. Rozważa wielowymiarowe podejścia do efektywności, skupiając się na aspektach sprawności, ekonomiczności oraz skuteczności, które stanowią kluczowe wyznaczniki sukcesu dla małych organizacji. Na podstawie przeglądu literatury dr inż. Agnieszka Parkitna przedstawia różne teorie i podejścia do efektywności organizacyjnej, co nadaje pracy dogłębny i wszechstronny charakter analityczny. W tej części pracy autorka nie tylko przytacza istniejące podejścia, ale również analizuje je krytycznie, wskazując na specyficzne potrzeby i ograniczenia mikro i małych przedsiębiorstw, w szczególności wynikające

z ich zróżnicowanej struktury, krótkoterminowych celów finansowych oraz wysokiej wrażliwości na zmiany rynkowe.

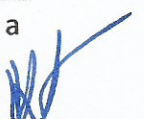
W rozdziale drugim dr inż. Agnieszka Parkitna dokonuje także analizy determinant efektywności, co stanowi wartość dodaną pracy. Autorka odnosi się tu zarówno do wewnętrznych, jak i zewnętrznych czynników wpływających na efektywność mikro i małych przedsiębiorstw. Opis tych czynników poparty jest licznymi odniesieniami do współczesnych badań, co tworzy solidne zaplecze empiryczne dla przedstawianego modelu teoretycznego (Model trójkąta efektywności w czasie t). Autorka wprowadza również klasyfikację determinant efektywności, co pozwala na systematyzację rozważań i stanowi podstawę dla dalszej analizy.

Cennym elementem pracy jest wyraźne oddzielenie części teoretycznej od części analitycznej, dzięki czemu każda z nich tworzy integralną, spójną całość. Warto również zauważyć, że dr inż. Agnieszka Parkitna prezentuje wysoką wiedzę i znajomość literatury przedmiotu, co znajduje odzwierciedlenie w szerokim wykorzystaniu klasycznych i aktualnych źródeł, badań oraz modeli teoretycznych, które zostały odpowiednio zaadaptowane do specyfiki mikro i małych przedsiębiorstw.

Podsumowując, fundamenty teoretyczne monografii Agnieszki Parkitnej są mocno osadzone w literaturze i doskonale spełniają funkcję solidnego tła dla rozwoju modelu efektywności mikro i małych przedsiębiorstw.

Oceniając monografię dr inż. Agnieszki Parkitnej pod kątem metodyki badawczej, obejmującej adekwatność konceptualną, rygor metodologiczny oraz materiał empiryczny stwierdzam, iż również w tym zakresie jest ona na dobrym poziomie. Autorka prezentuje wyraźnie określoną strukturę badań, która uwzględnia specyfikę mikro i małych przedsiębiorstw, oraz odpowiada na kluczowe pytania badawcze związane z determinantami efektywności. Wybór metodologii i zastosowanych narzędzi badawczych jest zgodny z przyjętym modelem badawczym, co sprawia, że praca jest spójna i konsekwentna.

Odnosząc się do adekwatności konceptualnej stwierdzam, że dr inż. Agnieszka Parkitna jednoznacznie umiejscawia swoje badania w nurcie teorii zarządzania z wyraźnym odniesieniem do specyfiki efektywności organizacyjnej małych przedsiębiorstw. Jej podejście obejmuje wielowymiarową analizę czynników wewnętrznych i zewnętrznych, wpływających na efektywność, przy wykorzystaniu uznanych modeli teoretycznych. Krytyczna analiza literatury oraz autorskie podejście do definiowania efektywności mikro i małych przedsiębiorstw nadają monografii oryginalny charakter i stanowią niewątpliwie wartość dodaną do istniejących badań.

Pod względem rygoru metodologicznego dr inż. Agnieszka Parkitna stosuje strategię badań mieszanych, która obejmuje sekwencyjny schemat badań jakościowych i ilościowych (Rysunek 1). Takie podejście umożliwia bardziej kompleksowe ujęcie badanej problematyki. Wykorzystując wywiady jakościowe w pierwszym etapie (N=76), dr inż. Agnieszka Parkitna uzyskała szczegółowy wgląd w determinanty efektywności w małych przedsiębiorstwach, co pozwoliło na opracowanie hipotez badawczych (s. 151-153) do dalszej weryfikacji ilościowej. W etapie ilościowym autorka zastosowała reprezentatywną próbę (s. 166), obejmującą 455 przedsiębiorstw z sektora mikro i małych przedsiębiorstw, co pozwala na generalizację wyników przy założonym poziomie ufności (95%) i precyzji (+/-5%).

Zgromadzony materiał empiryczny obejmuje zarówno wyniki wywiadów jakościowych, jak i badań ilościowych, co czyni monografię bogatym źródłem danych na temat efektywności małych przedsiębiorstw. Ostateczna baza danych została zbudowana w sposób transparentny, a metody analizy statystycznej (m.in. testy rzetelności, normalności rozkładu, nieparametryczne porównania median, czy korelacji) zostały zastosowane właściwie, co pozwala na rzetelną ocenę relacji między badanymi zmiennymi i weryfikację założeń teoretycznych i sformułowanych hipotez (s. 208-228).

Podsumowując, metodyka badawcza zastosowana przez dr inż. Agnieszkę Parkitną w jej pracy jest przemyślana i adekwatna do postawionych celów badawczych. Praca odznacza się wysokim rygorem metodologicznym oraz dobrze dobraną, reprezentatywną próbą empiryczną, co umożliwia osiągnięcie wiarygodnych i wartościowych wniosków dotyczących determinant efektywności w małych przedsiębiorstwach.

Biorąc pod uwagę powyżej omówione kryteria stwierdzam, iż wskazane przez dr inż. Agnieszkę Parkitną osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej nauki o zarządzaniu i jakości. Wkład ten dostrzegam w dwóch obszarach, a mianowicie w analizie i syntezie dotychczasowego stanu wiedzy na temat badania efektywności i jej wymiarów oraz zaproponowaniu i empirycznej weryfikacji autorskiego teoretycznego modelu trójkąta efektywności mikro i małych przedsiębiorstw.

Dr inż. Agnieszka Parkitna spełnia więc warunek 2.

Warunek 3 – Osoba wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Oceniając aktywność naukową dr inż. Agnieszki Parkitnej po uzyskaniu stopnia doktora należy wskazać na opublikowanie łącznie 99 prac, w tym:

- 1 monografii indywidualnej,
- 21 rozdziałów w monografiach,
- 21 rozdziałów w książkach,
- 41 artykułów,
- 14 referatów konferencyjnych,
- 1 komunikatu konferencyjnego.

Dr inż. Agnieszka Parkitna posiada w swoim dorobku 3 prace w czasopismach z Listy Filadelfijskiej, w tym jedną z Impact Factor. Jej sumaryczny jest dość niski i wynosi jedynie 1,7. Na dzień 31 października 2024 roku, indeks H dr inż. Agnieszki Parkitnej wynosi odpowiednio: Web of Science - 2, Scopus - 3, Google Scholar – 5, z kolei jej wskaźniki cytowań: Web of Science = 9, Scopus = 14, Google Scholar = 117. Niestety wskazuje to na niską rozpoznawalność jej dorobku w środowisku naukowym.

Wśród czasopism, w których dr inż. Agnieszka Parkitna publikowała można wskazać m.in. na *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, *Operations Research & Decisions*, *Marketing i Rynek*, *European Journal of Management and Social Science*, czy *Studia Ekonomiczne*.

Warto podkreślić również aktywne uczestnictwo dr inż. Agnieszki Parkitnej w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych (łącznie 20 po doktoracie) oraz odbycie 10 zagranicznych staży naukowo-dydaktycznych i 1 krajowego stażu naukowego (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej).

Po uzyskaniu stopnia doktora Agnieszka Parkitna uczestniczyła również w realizacji projektu badawczo-naukowego finansowanego ze źródeł zewnętrznych. Był to projekt pt. *Metoda rozliczania kosztów wyższych uczelni oparta na rachunku kosztów działań*, finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, realizowany na Politechnice Wrocławskiej przy współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Nysie, czas trwania: 2009-2011r. Dr inż. Agnieszka Parkitna pełniła rolę członka zespołu projektowego i wykonawcy.

Z punktu widzenia realizacji tej aktywności na innej uczelni należy wskazać, iż dr inż. Agnieszka Parkitna w latach 2005-2011 była pracownikiem naukowo-

dydaktyczny w ówczesnej Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych - dzisiejsza Akademia Wojsk Lądowych we Wrocławiu. W trakcie pracy w tej uczelni zidentyfikowała przesłanki oraz bariery implementacji idei controllingu i jej wdrożenia do zarządzania uczelnią i Wojsku polskim, co znalazło swój wyraz w dwóch publikacjach: A. Parkitna, *Implementacja controllingu do zarządzania wyższą uczelnią*. Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu. 2008, nr 1200, s. 403-410, oraz A. Parkitna: *Analiza możliwości wykorzystania metod controllingu w Wojsku Polskim*. Zeszyty Naukowe Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych im. gen. T. Kościuszki. 2008, R. 39, nr 1, s. 160-167.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę Kandydatki oceniam pozytywnie.

Konkludując, uważam, że dr inż. Agnieszka Parkitna spełnia warunek 3.

Konkluzja końcowa

Mając na uwadze wymogi prawne wobec osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego stwierdzam, iż przedstawione przez dr inż. Agnieszkę Parkitną osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej. W konsekwencji, biorąc pod uwagę trzy omówione warunki, wynikające z art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2023 r. poz. 742), pozwala mi to na poparcie jej wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

